

u neposrednoj blizini slušateljstva; da spomenem i načelo *zornosti*, tj. da propovijedi budu upadljive, vizuelno predočljive kao da slušaoci gledaju neki vidljivi predmet i nastoje misaono ponirati u shvaćanje unutarnje biti predmeta o kojemu se govori itd.

Cemu ovo nabranje? Kristovo propovijedanje ostat će uvijek model izvrsnog didaktičara, jer u njegovim se nastupima otkrivaju svi ti zakoni, a iznad svega zračenje njegove božansko-čovjeće naravi. Krist je »navješćivao Riječ onako kako su je mogli razumjeti... bez usporedaba nije govorio, a nasamo je sve tumačio svojim učenicima« (Mk 4, 33—34).

J. K.

Vjekoslav Grmič: MALI TEOLOŠKI SLOVAR (rječnik) — Izdanje Mohorjeve družbe u Celju, rubrika: Teološki priručnici, 1.

Pisac nam u skoro stotinu i devedeset termina na već uobičajen (klastični) način donosi terminologiju s područja bogoslovne znanosti. U tom je smislu u odnosu na razvitak teološke znanosti donio i danas više upotrebljavane nazive. Posve ispravno i pohvalno.

Ako bismo ovaj Mali teološki slovar (rječnik) usporedili sa slovenskim isto tako malim »Filozofskim slovarom« Aleša Ušeničnika, morali bismo reći da je Ušeničnikov slovar s obzirom na broj termina velik prema Grmičevom slovaru, rječniku. No Grmičev je velik s obzirom na tumačenje nekih termina u odnosu na Ušeničnikov. Uzmimo: agnosticizam, askeza, tradicionalizam. U tom je smislu sigurno Grmičev slovar potpuniji i dotjeraniji.

No čini mi se da bi i u »Mali teološki slovar« morali ući termini kao što su »teistički egzistencijalizam«, jer je taj termin usko povezan s pojmom »nove teologije«, koju bi u našem vremenu bilo dobro osvjetliti.

Istina, sam metodički pristup može biti različit, tako da eventualna drugačija mišljenja mogu biti prihvaćena, ali i ne moraju.

Držim da je dobro upozorenje koje autor daje uz određene termine, riječi s obzirom na njihovo podrijetlo, etimologiju, no preostaje pitanje: ne bi li bio bolji metodički pristup koji bi to proveo kod svake strane riječi? Svakako je Grmičev »Mali teološki slovar« za slovensko jezično područje potreban, preporučljiv i nadasve hvalevrijedan.

No još nešto: Poučen osobnim iskustvom od prije dvije godine *savim bi obratno rekao od autora* »Malog teološkog slovara« za hrvatsko jezično područje: svakom zanimiku na hrvatskom jezičnom području preporučam Grmičev »Mali teološki slovar«, jer toliko sigurno zna slovenski da mu može dobro poslužiti!

J. Kribl

NOVI ZAVET. Preveo dr Emilijan Čarnić. Izdalo Biblijsko društvo, Beograd 1973.

Biblijsko društvo u Beogradu lanske je godine pravoslavnu Crkvu u Srbiji obogatilo novim prijevodom Svetog pisma Novog zavjeta na srpski jezik u jednom svesku s kožnim i plastičnim uvezom, džepnog formata. Ovaj je prijevod Novoga zavjeta učinio dr Emilijan Čarnić koji se već godinama bavi prevodjenjem Novoga zavjeta iz grčkog originala na srpski jezik. Dr Emilijan Čarnić je profesor biblijskih znanosti Novoga zavjeta na Pravoslavnom teološkom fakultetu u Beogradu i đakon Srpske pravoslavne Crkve. Plodove njegova prevodilačkog rada na tekstovima Evandjelja vidjeli smo već prethodne godine, to jest 1972, kad je Biblijsko društvo u Beogradu izdalo četiri sveščića Evandjelja u Čarnićevu prijevodu: 1) Evandjelje po Mateju (stranica 66), 2) Evandjelje po Marku (stranica 41), 3) Evandjelje po Luki (stranica 71) i 4) Evandjelje po Jovanu (stranica 57). To su sveščići malog džepnog formata, vrlo prikladni za putovanje.

Dr Emilijan Čarnić latio se vrlo teškog posla. Htio je dati srpskom narodu novi, suvremeni i lako razumljivi prijevod novozavjetnih spisa.

Prevodio je iz grčkog izvornika i trudio se da grčki izvornik oživi na suvremeni srpski jezik. Čarnić je učinio velik posao to više što je taj posao, koji danas obično obavljaju skupine stručnjaka, on učinio sam.

U Srpskoj pravoslavnoj Crkvi već se odavno osjećala potreba za novijim i suvremenijim prijevodom Svetog pisma, budući da je prijevod Vuka Karadžića — Daničića, kojim se Srpska pravoslavna Crkva služila, zastario.

Čestitamo i prevodiocu i Biblijskom društvu na tom hvalevrijednom pothvatu i želimo im da prevodilački rad na Svetom pismu nastave.

A. Rebić

Wolfgang Beinert, HEUTE VON MARIA REDEN? Kleine Einführung in die Mariologie. Buchreihe: Theologie im Fernkurs. Izdaje Akademie Domschule Würzburg. Naklada Herder (Freiburg-Basel-Wien), 1973, strana 119, kartonirano DM 10,80. Narodžbe pod broje 16875 na: Herder Verlag, Freiburg i. B., Hermann-Herder-Strasse 4, BR Deutschland.

Katedralna škola u Würzburgu ovim sveskom započinje obelodanjivati dopisne teološke tečajeve za laike. Cilj je ovih svezaka upoznati što je moguće veći broj laika s osobito aktualnim temama vjere. Na taj način teološko bogatstvo koje su mnogi mogli steći na tečajevima Akademije Katedralne škole prelazi u posjed mnogih čitalaca.

Prvi svezak ovog niza posvećen je vrlo aktualnoj temi, *mariologiji*. Pisac W. Beinert napisao je ovaj svezak na temelju svojih predavanja koja je držao o Mariji u proljeće 1972. u istoj Akademiji. Svezak je, dakako, naknadno obogaćen svim iskustvima koja je pisac, profesor dogmatike u Bochumu, sabrao na krugovima, u diskusijama i na temelju raznih primjedbi.

Ovaj svezak ne predstavlja *potpunu* mariologiju (njih u njemačkoj literaturi ima dovoljno), nego samo *uvod* u mariologiju, razmišljanje o Mariji, Majci Isusa Krista. Ovim sve-

skom pisac želi izvijestiti, potaknuti čitaoce na razmišljanje, na razgovor, na raspravljanje. Knjiga nije nagovorno-duhovnog, nego znanstvenog karaktera. Pristupa problemima ozbiljno, trijezno ih rješava i razlaže. To je uglavnom cilj tog niza: izgradnja trijezne, odgovorne i oslobodilačke vjere.

Knjiga je podijeljena na 9 poglavlja: U I poglavlju pisac nabraja poteškoće zbog kojih je teško danas o Mariji govoriti. Ustanovljuje činjenicu da se nakon godine 1965. znatno manje piše o Mariji nego se pisalo ranije, na primjer za vrijeme pape Pija XII, osobito u vremenskom razmaku od 1950. do 1960. godine u kojem su vremenskom razdoblju održani mnogi marijansko-mariološki kongresi. Pisac ustanovljuje uzroke opadanja zanimanja za mariologiju danas, kritički pristupa stanovitim nekritičkim opisivanjima Marije u suvremenoj teološkoj literaturi.

U II poglavlju razlaže biblijska mjesta Novoga zavjeta o Mariji, i to po vremenskom redosljedju kojim su n. z. spisi nastajali. Najprije uzima u obzir tekst svetog Pavla u poslanici Galaćanima (4, 4) gdje je Marija samo nuzgred spomenuta kao žena od koje nam je rođen Isus Krist. Slijede sinoptička Evanđelja od kojih je prvo Markovo Evanđelje (3, 21. 31—35 i 6, 1—6). Marko o Mariji govori također samo nuzgred i vrlo oprezno. Teolozi govore o markovskim tekstovima o Mariji kao o antimariološkim tekstovima. Pisac zatim ispituje opise Djetinjstva Isusova koji su vrlo kasno nastali, negdje poslije 90. godine te pokazuju da je u to doba već poraslo zanimanje za Mariju. Konačno navodi dva biblijska mjesta iz Ivanova Evanđelja (2, 1—11 i 19, 25—27) o Mariji koja su također vrlo kratka. Pisac je raščlanio samo ove n. z. tekstove koji nedvojbeno nešto govore o Mariji. Sz. tekstove nije uzeo u obzir, budući da su i oni, koji ukazuju na buduću Majku Mesije, mnogoznačni. A takav je slučaj i s Otk 12, 1—17. Taj posljednji tekst tek od 12. stoljeća je tumačen mariološki, a danas više ne. Pisac dolazi do ovih zaključaka: a) zanimanje bibl. pisaca za Mariju vrlo se kasno probudilo; b) ono je kristološki usmjereno; c) ono je ekleziološki